

Resan till Malawi

Idé för en grupp med barn i åldern 6-12 år (Äventyrarna i SKATTEN), men kan även anpassas till yngre barn. Följ med på en resa till Malawi! Vi lever oss in med hjälp av saker, berättelser, ljud, filmer och smaker från Malawi.

Från Salt går det bra att beställa en så kallad etnografikalåda, en låda med saker från Malawi.

MATERIAL:

Att orda själva

- Stolar till flygplanet
- Kläder till en flygvärdinna/stewart
- Tilltugg att bjuda på (se Recept)
- Stämpel till passen, vilken som helst går bra
- Beställ en etnografikalåda med malawiska saker från Salt, alternativt låna saker om ni känner någon från Malawi eller som varit där. Ni kan också låna BIAL-dockan Haki (se Planeringsverktyget/Resurser/Missionsmapp)

Från Resurs-CD:n

- Biljetter och pass
- Recept på munkar från Malawi
- Lär dig chichewa
- Berättelse: Häng med på gudstjänst i Malawi
- Berättelse: Haki besöker en söndagsskola i Malawi
- Sångnot: Palibe ofana, se sången framföras av Valsätra Soul Children
<https://www.youtube.com/watch?v=i06RlzfeNfw>
- Färglägg Malawis flagga
- Gör egna instrument

I terminsmaterialet, VT-17

- Video Söndagsskolan i Lilongwe
- Video med malawiska instrument
- Video Khrissy och Lessinas barn
- Missionsplansch med karta och kortfakta om Malawi
- HT-16: video Gudstjänst i Nkhata Bay

Mer material

BIALs hemsida www.bial.efs.nu, där finns artiklar från Malawi och information om BIALs docka Haki och barns rättigheter.

Förberedelse:

Läs igenom utförandet av resan och bestäm vilka delar ni vill ha samt fördela ansvarsområden i ledargruppen. Förbered ett större rum alternativt två rum där ni skapar "malawiska rum".

- ett flygplan format av stolar uppställda tre-fyra i rad med en gång emellan.
- ett malawiskt hem
- kyrkan

Använd saker ur etnografikalådan, innehållsförteckning med förklaring medföljer i en pärm i lådan. Plocka fram högtalare, dator och projektor för att visa film. Kopiera biljetter och pass till alla barn. Förbered malawiskt tillugg. Skriv ut berättelser du vill använda, och eventuellt kopieringsunderlag för skapande.

FLYGRESAN

Rollspel, fakta

Varje barn får ett pass där de ska fylla i sina uppgifter. Barnen får också varsin flygbiljett.

På planet är det en flygplansvärd som tar emot flygbiljetterna, kollar på passen och hälsar alla välkomna ombord. En ledare eller ett äldre barn kan klä ut sig till flygpersonal. Flygpersonalen berättar säkerhetsåtgärder som kan vara nödvändiga, till exempel var toaletter och nödutgångar finns, åtgärder vid en akut nödlandning och hur man sätter på sig sitt säkerhetsbälte.

Under flygningen kan ni visa bilder som finns i lådan och berätta om landet, visa kartan på missionsplanschen där det finns lite fakta. I lådan finns också en karta. Har ni en jordglob? Ta fram och visa var Malawi ligger.

Efter en stund är ni framme i Malawi och barnen får gå till passkontrollen (en ledare) med sina pass, de får en stämpel i passet och är välkomna in i landet.

När gruppen kommit fram till Malawi kan ni hälsa på chichewa, se dokument.

FRAMME I MALAWI - ROLLSPEL I ETT MALAWISKT HEM

Samtal, rollspel

Ni är nu framme och ska få komma hem till en familj i huvudstaden Lilongwe. Samlas i det malawiska hemmet ni utformat med hjälp av saker ur lådan, med en golvyta som barnen kan sitta på i en halvcirkel. Den nedanstående berättelsen om familjen Mphalasa är fritt komponerad utifrån en artikel ur tidningen efs.nu (finns på BIALS hemsida). Berätta och låt barnen agera medan de hör berättelsen. Innan ni påbörjar "familjeberättelsen" kan det vara bra att fråga barnen några frågor - dels för att spä på känslan av att de är någon annanstans, men också så att de kan öva på att se Sverige ur ett annat perspektiv.

Var kommer ni ifrån?

Var sover ni?

Sover ni alla i säng?
 Har ni lagt er hungriga någon gång?
 Går ni i förskolan/skolan?
 Känner ni någon i er ålder som inte gör det?
 Var hämtar ni vatten när ni är törstiga?
 Har ni alla spis i huset?

Gensvaret från reseledaren bör inte bli ”i Malawi går ingen i skolan, i Malawi måste alla hämta vatten i brunnen”, utan snarare en påminnelse om att inte alla barn har det så bra i Malawi. Många får gå i skolan, men det finns också många barn som inte gör det.

För att gestalta berättelsen kan du som ledare plocka ut ett barn i taget som får agera varje person i familjen. Presentera dem med hjälp av listan nedan. Om ni har kläder från det aktuella landet, så låt barnen sätta på sig dem, använd gärna rekvisita ur etnografikalådan.

FAMILJEN MPHALASA

Person:	Vad gör de en vanlig dag:
Stella 13 år	är duktig i skolan och har redan fått börja gymnasiet, vill bli läkare när hon blir stor
Martha 11 år	går i 6:an, vill bli sjuksköterska
Joseph 8 år	lillebror som gärna är med sina systrar, går i skolan
Leilo, 15 år	storebror som går i tvåan på gymnasiet
Priscilla, 9 år	en släkting som bor i familjen, hon går i skolan
Farbror Barton, 22 år	har gått ut gymnasiet, hjälper till i hemmet särskilt när mamma och pappa är på resa
Pappa William	Präst som har mycket på jobbet, reser ofta bort
Mamma Maria	Präستfru som stöttar och följer med pappa

Familjen Mphalasa bor i Malawis största stad Lilongwe. Barnen i stan har det bra och behöver inte arbeta för att tjäna pengar till familjen. Barn som bor på landsbygden får ofta arbeta ute på plantagen. Och flickor får ofta sluta skolan för att hjälpa till där hemma med småsyskonen eller på familjens lilla majsodling.

Idag är det lördag och Stella och hennes syster Martha får också hjälpa till hemma. De ska tvätta sina kläder idag. De hämtar vatten i stora baljor från en kran ute på gården och sedan sköljer och gnuggar de kläderna. Efter det ska kläderna vridas ur så nästan allt vatten rinner bort och sedan hänger de upp kläderna på ett klädstreck.

Joseph och Priscilla är för små för att tvätta sina kläder, de kan inte göra det ordentligt, tycker Stella. Priscilla är glad att få gå i skolan och älskar att läsa och skriva! Hennes familj bor på landsbygden och familjen Mphasala tog hand om henne när hon var 6 år så att hon skulle få gå i skolan. Joseph är gärna med systrarna när de gör saker tillsammans, så han tittar på och försöker i alla fall att hjälpa till. Stella var fem år när Joseph föddes. När han var liten bar Stella honom ofta på ryggen, och Josephs första ord var inte mamma utan Stella!

Leilo brukar inte tvätta sina egna kläder, kanske för att han är kille... Han spelar hellre fotboll på gården. Ibland kommer bollen i baljan, då skrattar alla barnen när vattnet skvätter! Men farbror Barton, han tvättar sina egna kläder. Det är tur för familjen att de har Barton! Han hjälper till där hemma när mamma och pappa måste resa bort eftersom att pappa är präst och ska hälsa på i församlingarna i staden och ute på landsbygden, åka på möten och så. Ibland kan de vara på resa i en vecka eller så. Nu håller de just på att packa för en resa inför gudstjänsten imorgon då det är söndag.

Vad som också är tur för familjen är att de har vatten ute i trädgården, och även inne i huset. Men fast att de bor i stan kan det finnas dagar då det inte finns något vatten i kranarna varken inne eller ute. Varmvatten kan de få genom att ställa en stor dunk på taket som värms upp av solen. När det inte är sol får de värma vatten över öppen eld.

Alla barnen är med i scouterna i kyrkan. Där lär de sig många saker som de har nytta av där hemma. Till exempel är Stella väldigt duktig på att hugga ved som behövs för att värma vatten och laga mat. Stella och Martha är som bästa vänner och har alltid roligt och hjälps åt med det mesta av sysslorna. Nu går Stella på internatskola som betyder att hon sover på skolan och bara kommer hem till familjen när det är skollov. De saknar varandra jättemycket!

När Stella blir stor vill hon bli läkare! För det finns inte så många i Malawi. Stella vill stanna i Malawi och arbeta, inte utomlands där många andra från Malawi vill arbeta.

KHRISSY OCH LESSINAS BARN

Film

Familjen Mphalasa har det bra ställt i jämförelse med många i Malawi, de bor inne i staden och har mat för dagen. Svårare är det för familjer som bor ute på landet, och de allra flesta familjer gör det. Det har varit, och är fortfarande till stor del, en svår tid för Malawi. Översvämningar och torka har gjort att bönderna inte kunnat skörda mat. Visa filmen om Khriissy och Lessina. Deras barns pappor har lämnat familjerna för att kunna få jobb och ordna med mat. Hör vad barnen har att ge för respons på filmen, hur de känner inför det de sett.

SMAKA MALAWISKT FIKA

Recept

Hemma hos familjen Mphalasa får ni smaka på "fika". Malawiska munkar och frukt, och så te. Se recept. Har ni tid kan ni ordna med fikatsammans, eller förbered innan barnen kommer.

SKOLA - LÄR ER CHICHEWA

Ordlista

Barnen i rollspelet var ju hemma på lov nu, men de har skolböcker hemma för att göra lite läxor. Titta i böckerna som finns i etnografikalådan.

Ni får passa på att lära er några ord på chichewa hemma hos familjen! Läs innantill i dokumentet Lär dig chichewa och låt barnen upprepa orden. Hur är det att lära sig ett nytt språk?

HÄNG MED PÅ GUDSTJÄNST OCH SÖNDAGSSKOLA

Filmer, berättelser, sång

Nu är det söndag och ni ska gå på gudstjänst! Förflytta er till rummet som ni tänkt ha som kyrka. Där kan ni ha bänkar/stolar på rad i två sektioner. I Malawi är det vanligt att kvinnor och barn sitter på en sida, och männen på den andra. Som gäster får vi sitta på mannens sida. Ni kan göra ett litet altare och lägga på ett av tygerna från lådan och lägga dit träkorset.

Läs berättelsen om gudstjänst i Malawi och försök leva er in! När det är dags för kollekt kan ni visa filmklippet från HT-16 från gudstjänsten i Nkhata Bay. Kanske ni vill ta upp en kollekt till BIAL här?! (Om barnen är förberedda och fått med sig en peng.) Ni kan sjunga en sång på chichewa, Palibe ofana. Det finns en not och ett filmklipp att använda för inövning.

Så är det dags för söndagsskola! Ni kan läsa berättelsen om när Haki, BIALs egna resedocka, besöker söndagsskolan i Domkyrkan i Lilongwe. Därifrån är också filmen med söndagsskolebarn som sjunger. Visa gärna den, den finns på DVD:n VT-17. Det är många barn som är med! Nästan 60 barn från 3-12 år, och fem ledare. Att sjunga om det glada budskapet om Jesus är ett sätt att prisa Gud i söndagsskolan och de flesta barnen tycker mycket om att sjunga! I filmen sjunger barnen "jag är barn till Herren Gud, barn till min himmelske far".

ÖVRIGA AKTIVITETER

Förutom familjeberättelsen finns det en del olika saker som ni kan prata om och göra beroende på om ni har rekvisita från exempelvis etnografikalådan eller inte.

- Har ni lånat BIAL-dockan Haki eller är en ledare utklädd till henne kan ni låta Haki var den som berättar om landet, om söndagsskolan eller berättar om barns rättigheter (se bial.efs.nu).
- Visa filmen med de malawiska killarna som gjort egna instrument, och hitta inspiration att göra egna genom att återbruka material.
- Färglägg Malawis flagga och gör ett flaggspe!
- Skriv en hälsning till söndagsskolan som ni kan se på filmen! Skicka den Salts missionskonsulent Sofia Svensson via post eller sofia.svensson@efs.nu

RESANS SLUT

Avsluta resan med att alla barn får lägga sig ner på golvet där de sitter, gärna lite trångt. Släck ner och tänd gärna ett ljus. Berätta att mörkret kommer väldigt fort i Malawi och ute på landet är det få som har el utan man måste använda oljelampor eller ljus.

Ni behöver inte åka tillbaka till Sverige med planet, barnen vill oftast titta på de saker som finns framme. Fråga gärna barnen om hur de tror att det skulle vara att bo i landet som ni just har besökt. Vad är de tacksamma för över att bo i Sverige? Kan vi lära oss något av människor i Malawi, vad?

Lycka till!

Bearbetat av Sofia Svensson 2017 för SKATTEN.

RECEPT FRÅN MALAWI

Mandasi - munkar

Det här sötebrödet liknar munkar (utan hål). De säljs vanligen av kvinnor på marknaden eller busstationer för att tjäna lite extra pengar.

Ingredienser:

2 ägg

1/2 liter mjölk

3 dl socker

- vispas ihop

1/2 tsk salt

1 l mjöl

4 tsk bakpulver

- blandas först för sig och sen ihop med vätskan

Smeten ska vara lösare än en vetedeg men betydligt tjockare än pannkakssmet. Värm olja (minst 1 liter matolja eller fityrolja) i en kastrull, men passa den noga så att den inte blir för het. Med ett par skedar lägger man i klickar av smeten så runda som möjligt, några åt gången och låt bullarna bli lagom bruna. Det tar bara ett par tre minuter.

Bryt itu den första du tar upp för att se om den blev genomgräddad. Om oljan är för het så blir den bränd utanpå innan den är färdig inuti. Minska värmen i så fall. Om oljan inte är tillräckligt varm så sug den in i bullarna istället för att ge ett knaprigt skal. Mandasi ska vara ungefär så stora som ägg men så jämna och runda blir de inte de första gångerna.

När oljan har svalnat silar man bort smulorna i den och håller tillbaka i behållaren till nästa gång.

LÄR DIG CHICHEWA!

I Malawi är det officiella språket chichewa, och även engelska räknas som officiellt språk. Det finns också ett tiotal regionala bantuspråk.

Här finns några ord som ni kan lära er i barngruppen, till exempel i aktiviteten Resan till Malawi.

Några uttal:

\o\ som o i hoppa

\u\ som u engelskans put

\j\ som dj i engelskans juice

\y\ som j i jul

hej - moni

hur är det? - muli bwanji ?

det är bra! - ndiri bwino

tack - zikomo

Gud - Mulungu/Chauta/Namalenga

Jesus Kristus –Yesu Kristu

pappa - bambo

mamma - mayi

barn - mwana

pojke - mnyamata

flicka - mtsikana